

รูปแบบการนิเทศการบริการพยาบาลสำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วย
โรงพยาบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร

นางอัมพร เนียมกุลรักษ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974 - 636 - 297 - 6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**NURSING SERVICE SUPERVISORY MODEL FOR HEAD NURSES ,
PRIVATE HOSPITALS , BANGKOK METROPOLIS**

Mrs. Amporn Niemkulrak

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science**

Program in Nursing Administration

Graduate School

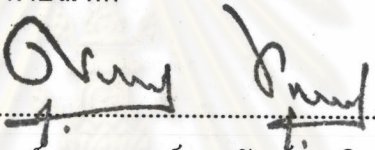
Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974 - 636 - 297 - 6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ รูปแบบการนิเทศการบริการพยาบาลสำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาล
เอกชน กรุงเทพมหานคร
โดย นาง อัมพร เนียมกุลรักษ์
ภาควิชา พยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ สุวิณี วิวัฒน์วานิช

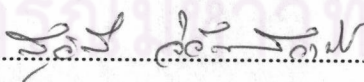
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

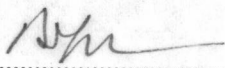

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โอทกานนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ สุวิณี วิวัฒน์วานิช)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รำไพ สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

อัมพร เนียมกุลรักษ์: รูปแบบการนิเทศการบริการพยาบาลสำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาล เอกชน กรุงเทพมหานคร (NURSING SERVICE SUPERVISORY MODEL FOR HEAD NURSES, PRIVATE HOSPITALS, BANGKOK METROPOLIS) อ. ที่ปรึกษา: รศ. ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์, อ. ที่ปรึกษาร่วม: อาจารย์สุวิณี วิวัฒน์วานิช. 205 หน้า ISBN 974 - 636 -297 -6

การวิจัยกึ่งทดลองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการนิเทศการบริการพยาบาลสำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วย และศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศต่อสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ และความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ กลุ่มตัวอย่างคือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย อายุรกรรม ศัลยกรรม กุมารเวชกรรม โรงพยาบาลมิชชั่น จำนวน 44 คน เครื่องมือในการดำเนินการทดลองและรวบรวมข้อมูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และความเที่ยงแล้ว ได้แก่ 1) เครื่องมือในการสร้างรูปแบบ คือ แบบสำรวจการปฏิบัติจริง และความคาดหวังต่อการ นิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการ 2) เครื่องมือในการทดลอง คือ รูปแบบการนิเทศและคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศการบริการพยาบาล สำหรับหัวหน้าหอผู้ป่วยซึ่งมีโครงสร้างเนื้อหา 4 องค์ประกอบ คือ หลักการและวัตถุประสงค์การนิเทศหน้าที่และคุณสมบัติผู้นิเทศ ภาระงานการนิเทศ เครื่องมือนิเทศ 3) เครื่องมือในการควบคุมกำกับทดลอง คือ แบบทดสอบความรู้เรื่องการนิเทศ และแบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศ 4) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดสัมพันธภาพและความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ แบบประเมินความคิดเห็นของหัวหน้าหอผู้ป่วย และแบบประเมินความคิดเห็นของพยาบาลประจำการ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของพยาบาลประจำการระยะหลังทดลอง และติดตามผลสูงกว่า ก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการระยะหลังทดลอง และติดตามผลสูงกว่า ก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. สัมพันธภาพเชิงวิชาชีพและความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ หลังทดลองและติดตามผลไม่แตกต่างกัน

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติ อัมพร เนียมกุลรักษ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อ. สุวิณี
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อ. จินตนา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

C 786271 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD: NURSING SERVICE SUPERVISORY MODEL / HEAD NURSES /

PROFESSIONAL RELATIONSHIP / JOB SATISFACTION / STAFF NURSES

AMPORN NIEMKULRAK : NURSING SERVICE SUPERVISORY MODEL FOR HEAD NURSES, PRIVATE HOSPITALS, BANGKOK METROPOLIS.

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. JINTANA YUNIBHAND, Ph.D. THESIS

COADVISOR : INSTRUCTOR SUVINEE VIWATVANIT.

205 pp. ISBN 974-636-297-6

The purposes of this quasi experimental research were to develop nursing service supervisory model for head nurses and to study the effect of the implementation of the model on the professional relationship and job satisfaction of staff nurses. Research samples were 44 staff nurses working at the medical -surgical and pediatric units at Mission Hospital. The instruments which were developed and tested for their quality by the researcher were the followings: 1) the instrument used in collecting data for the construction of the supervisory model which was a survey of actual and expectation about nursing supervision of head nurses and staff nurses ; 2) a nursing service supervisory model which composed of 4 elements : principles and objectives , duty and characteristics of a head nurse , supervision process , and supervision tools ; 3) the instrument used in monitoring the experiment which was a knowledge test and the appraisal of supervisory activities ; and 4) the instrument used in collecting data which were a questionnaire designed to measure professional relationship and job satisfaction of staff nurses , and a set of questions regarding opinions toward the model .

The major findings were the followings :

1. The mean scores of professional relationship of staff nurses after the experiment and 1 week follow up period were statistically higher than that before the experiment , at the .05 level.
2. The mean scores of job satisfaction of staff nurses after the experiment and 1 week follow up period were statistically higher than that before the experiment , at the 0.5 level .
3. There was no difference between the professional relationship and job satisfaction of staff nurses after the experiment and follow up period .

ภาควิชา.....พยาบาลศาสตร์

สาขาวิชา.....การบริหารการพยาบาล

ปีการศึกษา.....2539

ลายมือชื่อนิสิต.....*อัมพร นิยมกุลรักษ์*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*จ. อ. จ. อ.*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....*วิจิตร วัฒนพานิช*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษา และควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ สุวิณี วิวัฒน์วานิช อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ให้ข้อคิด คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ และเป็นกำลังใจอย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยประทับใจและซาบซึ้งในความเมตตาของท่านเป็นที่สุด รองศาสตราจารย์ ราไพ สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยาที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นທີ່ปรึกษาในการใช้สถิติในการวิจัย รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์ และคณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่าน ที่คอยกระตุ้น และเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกประทับใจในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

อนึ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 13 ท่าน ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าอย่างยิ่งในการตรวจ และแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอกราบขอบพระคุณ ดร. ศิริพร ตันติพูนวินัย ที่ให้ข้อคิด คำแนะนำ ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจอย่างดียิ่ง อาจารย์ เนอร์เชีย สุพรรณวงค์ รองผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมิชชั่น ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลทั้ง 17 แห่ง ที่อนุญาติให้เก็บข้อมูล โดยเฉพาะหัวหน้าหอผู้ป่วย และพยาบาลวิชาชีพทุกท่านที่เป็นตัวอย่างประชากร ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณคนัย สัมชกุล อาจารย์สุรศักดิ์ ก้องเกียรติกุล ที่กรุณาช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล คุณทฤษฎี ชุคนบุญธรรม ที่กรุณาช่วยในการพิมพ์และเพื่อน ๆ บริหารการพยาบาล รุ่น 4 ทุกคนที่ช่วยเป็นกำลังใจ และระลึกถึงครอบครัว คือ คุณชูชาติ ค.ญ.ปรมาภรณ์ ค.ช.จิโรจ ค.ญ.ชีวารัตน์ เนียมกุลรักษ์ และทุกคนในครอบครัวเนียมกุลรักษ์ ที่ห่วงใย ช่วยเหลือ สนับสนุน จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อัมพร เนียมกุลรักษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
แนวเหตุผลและสมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	9
2. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ระบบบริการพยาบาลในโรงพยาบาลเอกชน.....	10
หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหอผู้ป่วย.....	16
การนิเทศการพยาบาลของหัวหน้าหอผู้ป่วย.....	20
: ความหมายของการนิเทศการพยาบาล.....	21
: การนิเทศกับคุณภาพบริการพยาบาล.....	22
: หลักการนิเทศการพยาบาล.....	23
: กระบวนการนิเทศการพยาบาล.....	30
แนวคิดเกี่ยวกับสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ.....	44
แนวคิดทฤษฎีการสร้างความพึงพอใจในงาน.....	49
แนวคิดและหลักการในการสร้างรูปแบบการนิเทศ.....	54
: แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ.....	58
: แนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง.....	61

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

: แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้.....	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	64
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	70
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	70
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	76
ขั้นตอนการวิจัย.....	95
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	104
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	105
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	138
สรุปผลการวิจัย.....	143
อภิปรายผลการวิจัย.....	145
ข้อเสนอแนะ.....	149
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	149
รายการอ้างอิง.....	150
ภาคผนวก.....	160
ภาคผนวก ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ.....	160
ภาคผนวก ข. คุณภาพของเครื่องมือ.....	163
ภาคผนวก ค. สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	165
ภาคผนวก ง. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	170
ประวัติผู้วิจัย.....	205

ศูนย์วิจัยที่ปรึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการสร้างรูปแบบ.....	72
2. จำนวนและร้อยละของหัวหน้าหอผู้ป่วยสำหรับการสร้างรูปแบบ.....	73
3. จำนวนและร้อยละของพยาบาลประจำการสำหรับการสร้างรูปแบบ.....	74
4. จำนวนและร้อยละของพยาบาลประจำการสำหรับทดสอบรูปแบบ.....	75
5. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติจริงและความคาดหวังต่อการนิเทศการพยาบาล ตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ทั้งรายด้านและโดยรวม.....	79
6. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติจริงและความคาดหวังต่อการนิเทศการพยาบาล ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ ทั้งรายด้านและโดยรวม.....	79
7. เปรียบเทียบร้อยละของคะแนนแบบทดสอบความรู้.....	97
8. ค่าร้อยละของแบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วย..	100
9. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของพยาบาลประจำการทั้งรายด้านและโดยรวม ในระยะก่อนทดลอง หลังทดลอง และติดตามผล.....	106
10. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการทั้งรายด้านและโดยรวม ในระยะก่อนทดลอง หลังทดลอง และติดตามผล.....	107
11. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของพยาบาลประจำการทั้งรายด้านและโดยรวม ในระยะก่อนทดลอง หลังทดลอง และติดตามผล.....	108 - 111
12. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการทั้งรายด้านและโดยรวม ในระยะก่อนทดลอง หลังทดลอง และติดตามผล.....	112 - 114
13. เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยคะแนนสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพของพยาบาลประจำการทั้งรายข้อและโดยรวม ในระยะก่อนทดลอง และหลังทดลอง.....	115 - 118

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14. เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยคะแนนสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ ของพยาบาลประจำการทั้งรายข้อและโดยรวม ในระยะก่อนทดลอง และ ติดตามผล.....	119 - 122
15. เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยคะแนนสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ ของพยาบาลประจำการทั้งรายข้อและโดยรวม ในระยะหลังทดลอง และ ติดตามผล.....	123 - 126
16. เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจในงาน ของพยาบาลประจำการทั้งรายข้อและโดยรวม ในระยะก่อนทดลอง และ หลังทดลอง	127 - 129
17. เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจในงาน ของพยาบาลประจำการทั้งรายข้อและโดยรวม ในระยะก่อนทดลอง และ ติดตามผล.....	130 - 132
18. เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจในงาน ของพยาบาลประจำการทั้งรายข้อและโดยรวม ในระยะหลังทดลอง และ ติดตามผล	133 - 135
19. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของหัวหน้าหอผู้ป่วย ต่อการนิเทศโดยใช้รูปแบบการนิเทศการบริการพยาบาล.....	136 - 137
20. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของพยาบาล ประจำการต่อการได้รับการนิเทศ โดยหัวหน้าหอผู้ป่วยใช้แบบนิเทศงาน.....	138

สารบัญภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1. แผนภูมิโครงสร้าง.....	12
2. ภาพแสดงภาวะผู้นำแบบตาข่าย.....	59

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย